

7. – 10. klasse

Tema: Samlingsforvaltning

Forarbeid

Kunnskapsløftet sier:

Samfunnsfag 5.-7. årstrinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- utforske ulike kilder, illustrere hvordan de kan gi ulik informasjon om fortiden, og forklare hvordan historikere bruker de til å lage historiske framstillinger
- samtale om hva vi mener med identitet og kultur
- velge et tema, forme spørsmål og kaste lys over de ved å bruke ulike kilder

Samfunnsfag 8.-10. årstrinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- skape fortellinger om mennesker i fortida, og slik vise hvordan rammer og verdier i samfunnet påvirker tanker og handlinger

Til lærer:

Vi vil med dette temaet gi elevene en innføring i en viktig del av museets formål: bevaring av historiske gjenstander.

Oppgavene her gir elevene kjennskap til hva som finnes av gjenstander i museets magasin. De lærer å lete opp gjenstandene ved hjelp av gjenstandens registreringsnummer og de ser hvordan en gjenstand er katalogisert.

Ved museumsbesøket vil elevene få en innføring i hvordan en gjenstand blir registrert og katalogisert og de vil få praktisert det selv.

"IKKE RØRE BARE SE"

Vi mennesker har en innebygd trang til å *berøre* for på den måten forsterke et sanseinntrykk. På museum opplever besøkende at det ikke er tillatt å ta på gjenstander og må fortrenge dette behovet.

Hvorfor kan vi ikke ta på ting?

Gjenstandene er uerstattelige. Det første du tenker på er kanskje at gjenstanden kan bli ødelagt.

Ja, den kan det. Og det skjer på flere vis. På våre hender er det fett og svette... Når hendene kommer i kontakt med en gjenstand, det kan f.eks være et dyr eller en radio, settes det et avtrykk og det skjer en kjemisk reaksjon. Denne kjemiske reaksjonen etterlater et nytt spor på gjenstanden.

Gjenstanden kan ha noe på overflaten som vi vil bevare, f.eks fingeravtrykk. Fingeravtrykk som vi vil ta prøver av for å finne ut hvem det var. Om vi tar i den gjenstanden vil vårt avtrykk gjøre det vanskeligere å få tatt den analysen.

Likeså om det er et fat med mikroskopiske inntørkede matrester på, så vil et avtrykk av svette og fett ødelegge verdien.

Se for deg alle besøkende som avlegger hver sitt avtrykk. Hva vil det gjøre med gjenstanden etter hvert?

*Sander er konservator ved Svalbard Museum. Som du ser bruker han hansker for å kunne bevare gjenstanden i størst mulig grad.
- Lekre hansker, eller hva?*

Museumskonservatorer

har som oppgave å samle inn, vedlikeholde og bevare gamle gjenstander. Dette kan være bøker, klær, datamaskiner, fotoalbum, skjeletter, dyr... Altså både kulturhistoriske og naturhistoriske gjenstander.

- Med kulturhistoriske gjenstander mener vi gjenstander som mennesker har brukt og derfor har en historie knyttet til seg. Personlig og/eller at den forteller om en tid og et miljø.
- Med naturhistoriske gjenstander mener vi fossiler, stein, skjelett av mennesker og dyr, utstoppa dyr og fugler, skinn.

Konservatorer jobber ofte tett sammen med andre fagfolk som f. eks arkeologer og historikere.

- Vanlige arbeidsoppgaver for en museumskonservator:
- samle inn supplerende data, registrere og systematisere gjenstander og lage rapporter
- gi råd om håndtering, oppbevaring, frakt og utstilling av gjenstander

*Forskning er en aktiv,
grundig
og systematisk granskning
for å finne ny viten og
øke kunnskapen.*

I magasinet ved Svalbard Museum oppbevares mange ulike typer gjenstander. Du finner alt fra sverd til nederlandske kranium. Vårt mål er å lete fram hvilken historie som kan knyttes til gjenstanden.

**Samlingsforvaltning:
Ta vare på en samling museumsgjenstander**

Begreper rundt behandling av gjenstander

- **Aksesjon**

Gjenstander som kommer til museet gis et nummer.
Nummerering er typisk nummer + årstall f.eks 05/2012
- **Registrering**

Når en gjenstand er vurdert til å bli en museumsgjenstand og skal inn i samlingen, må den ha ID. Det får den ved å bli tildelt et museumsnummer.
Hos oss blir det SVB (= Svalbard Museum) 12345
Dette nummeret er det bare denne gjenstanden som har.
- **Katalogisering**

I denne fasen dokumenteres gjenstanden og man noterer informasjon om den. Typisk info er mål, materiale, utseende, bruker, brukssted, historier knyttet til gjenstanden m.m
Informasjonen føres inn på katalogkortet i dataprogrammet Primus.
Fotodokumentasjon gjøres også.
- **Konservering**

Nå må gjenstanden behandles slik at den er stabil. Den skal kanskje pakkes, det kan være nødvendig å lage støtte eller på annen måte sikre gjenstanden en stabil oppbevaring.
Kanskje må den renses eller behandles med en eller annen kjemikalie for å bevare den. Etter konservering er gjenstanden klar for magasinet.
Deretter skrives en konserveringsrapport for hver gjenstand.
- **Magasinering**

Kriteriene for plassering er klimakrav og form/størrelse.

I klimakrav ligger kravet til riktig temperatur, luftfuktighet og lys.

- ❖ Hva skjer med en gjenstand av jern om den blir liggende i et fuktig magasin?
- ❖ Hva skjer med treverk som blir liggende i et tørt magasin?

Klikk deg inn på Svalbard museum www.svalbardmuseum.no

Gå inn på "gjenstandsamling"

Her ser du det som finnes av registrerte gjenstander på museet.

1) Finn og klikk på gjenstanden **fotoalbum**.

Hva er navnet på personen som ga fotoalbumet til Svalbard museum?

2) Hvor mange bilder er det i albumet?

3) Hvilket nummer har gjenstanden?

4) Hvordan er gjenstanden beskrevet?

5) Finn og klikk på gjenstanden **relieff**.

6) Hva er navnet på personen som ga relieffet til Svalbard museum?

7) Hvor mange relie ff har museet?

8) Hvilket nummer har gjenstanden?

9) Hvordan er gjenstanden beskrevet?

Gå tilbake til "gjenstandsamling"

Finn "søk i museet" og skriv inn: SVB 02704

Svar på spørsmåla:

10) Hva heter gjenstanden?

11) Hva er navnet på personen som ga gjenstanden til Svalbard museum?

12) Hvordan er gjenstanden beskrevet?

Gå tilbake og velg en gjenstand.

13) Hva heter gjenstanden du valgte?

14) Hva er navnet på personen som ga gjenstanden til Svalbard museum?

15) Hvilket nummer har gjenstanden?

16) Hvordan er gjenstanden beskrevet?

17) Google disse gjenstandene:

- SVB 00934 Hva er dette?
- SVB 02023 Hva er dette?
- SVB 02704 Hva er dette?
- SVB 1455 Hva er dette?

18) Hvorfor står det en så detaljert beskrivelse, tror du?

19) Hvorfor er gjenstandene nummererte?

- a) da har gjenstanden fått en plass på museet.
- b) det viser hvor mange det er av samme gjenstand

20) Hva står SVB for i denne sammenheng?

- a) Svalbard vaskebyrå
- b) Svalbard
- c) Svalbard museum

